

Sveučilište/Univerzitet “Vitez” Travnik

U P U T S T V O

**ZA IZRADU MAGISTARSKOG RADA I DOKTORSKE
DISERTACIJE**

1. MAGISTARSKI RAD

Magistarski znanstveni rad je izvorno, originalno djelo koje magistrand samostalno izrađuje, u suradnji i pod vodstvom mentora, na kraju poslijediplomskog magistrarskog znanstvenog studija, a koje je po metodologiji obrade i doprinosu znanosti prikladno za utvrđivanje magistrandove sposobnosti za aktivno sudjelovanje u znanstvenoistraživačkom radu, u znanstvenom području i polju znanosti za koje se podjeljuje magisterij znanosti.

Istraživanje tematike, koja se tretira u okviru problema i predmeta istraživanja i postavljene hipoteze, mora se provoditi fundamentalnim i primijenjenim istraživanjima, ali uz primjenu petnaestak i više znanstvenih metoda u odgovarajućim kombinacijama. Rezultatima istraživanja koji se prezentiraju u magistrarskom znanstvenom radu, slično doktorskoj disertaciji, moraju se otkriti nove spoznaje, nove znanstvene činjenice, nove zakonitosti, nove teorije (...). To je, u pravilu, izrazito samostalno izrađeno djelo i ono ne može biti rezultat timskog rada.

Izradom magistrarskog znanstvenog rada magistrand mora dokazati: 1) sposobnost primjene teorijskog i praktičnog znanja u samostalnoj obradi aktualne i do tada neobrađene teme (i tematike) znanstvenih i stručnih djela, 2) sposobnost primjene metodologije i tehnologije znanstvenog istraživanja, 3) sposobnost korištenja relevantnih tuđih spoznaja, stavova, znanstvenih činjenica, zakonitosti, teorija koje su objavljene u aktualnoj literaturi ili su pohranjene u bankama podataka, 4) sposobnost formuliranja rezultata istraživanja i vlastitih spoznaja do kojih je došao primjenom znanstvenoistraživačkog instrumentarija i tijekom znanstvenoistraživačkog rada, 5) sposobnost pisanja tekstova znanstvenih i stručnih djela i 6) sposobnost da aktivno i učinkovito sudjeluje, individualno ili kolektivno, u znanstvenoistraživačkom radu.

Magistarski rad ima određenu i preciznu strukturu i međusobnu povezanost svih dijelova. Kao uputstvo za izradu magistrarskog rada neophodno je u cijelosti koristiti knjigu prof. dr. Ratko Zelenika „Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela“, izdanje Ekonomski fakultet Rijela, 2000. Godine, a naročito dio knjige koji se odnosi na sticanje magisterija znanosti str. 588 – 624.

Procedure prijave, ocjene i odbrane magistrarskog rada su precizirane Pravilima studiranja II ciklusa (magistarskog studija).

Prijava magistrarskog rada (član 25. i 26. navedenih Pravila studiranja) obuhvata:

1. Biografiju kandidata
2. Naziv teme
3. Struktura rada
4. Obrazloženje
  - 4.1. Obrazloženje naziva rada
  - 4.2. Predmet istraživanja
  - 4.3. Svrha i cilj istraživanja
  - 4.4. Metode koje će biti primjenjene

4.5. Sadržaj rada

4.6. Popis osnovne literature

Zahtjev za ocjenu magistarskog rada (član 29. navedenih Pravila studiranja) sadrži:

1. Prijavu
2. Pismenu suglasnost mentora da rad ispunjava kriterije navedene u obrazloženju teme.
3. Pet primjeraka rada (neukoričena) i jedan primjerak u elektronskoj formi
4. Izvještaj iz službe evidencije o ispitima i ECTS bodovima kandidata.

Ostale procedure i procesi oko magistraskog rada (izbor mentora, izbor komisija, procedura odbrane precizirane su Pravilima studiranja).

2. DOKTORSKA DISERTACIJA

Svaka osoba koja se priprema na dugo, neizvjesno, vrlo zahtjevno i s mnogo zamki putovanje, koje bi trebalo sretno završiti stjecanjem najvišega akademskog stupnja doktorata znanosti, trebala bi prije svoga starta sustavno i detaljno proučiti, upoznati i spoznati sve o postupku stjecanja doktorata znanosti. Sukladno tome može se cjelokupna problematika postupka stjecanja doktorata znanosti sustavno elaborirati u četrnaest tematskih jedinica: 1) opće značajke doktorata znanosti, 2) ustanove za provedbu postupka stjecanja doktorata znanosti, 3) stjecanje doktorata znanosti doktorskim studijem, 4) stjecanje doktorata znanosti bez doktorskog studija, 5) izbor i prijava teme doktorske disertacije, 6) ocjena podobnosti teme disertacije i doktoranda, 7) izrada doktorske disertacije, 8) ocjena doktorske disertacije, 9) obrana doktorske disertacije, 10) akademski stupanj doktora znanosti, 11) dostavljanje disertacije, 12) promocija doktora znanosti, 13) oduzimanje doktorata znanosti i 14) počasni doktorati znanosti.

Bez obzira na način i postupak stjecanja doktorata znanosti, njegove su glavne značajke ove:

- Doktorat znanosti osigurava njegovu imatelju najvišu razinu znanja o tematici određenoga znanstvenog područja (npr. područja društvenih znanosti), znanstvenog polja (npr. ekonomije), grane znanosti (npr. međunarodne ekonomije).
- Doktorat znanosti daje njegovu imatelju licencu da je primjereno osposobljen i znanstveno usavršen za znanstvena istraživanja i znanstvenoistraživački rad.
- Doktorat znanosti osigurava njegovu imatelju primjeren kvantum teorijskih i praktičnih (tj. aplikativnih) znanja o metodologiji i tehnologiji znanstvenog istraživanja (tj. fundamentalnih i primijenjenih, disciplinarnih i višedisciplinarnih istraživanja), odnosno solidan kvantum znanja o metodologiji i tehnologiji izrade znanstvenih i stručnih djela.
- Doktorat znanosti daje njegovu imatelju licencu da je znanstveno osposobljen za samostalni znanstvenoistraživački rad, odnosno samostalno znanstvenoistraživačko stvaralaštvo.
- Doktorat znanosti vrlo često osigurava njegovu imatelju primjeren kvantum višedisciplinarnih znanja, odnosno interdisciplinarnih, multidisciplinarnih, transdisciplinarnih i pluridisciplinarnih znanja, koja mu omogućuju znanstveno osposobljavanje za voditelja ekspertnih timova.

Iako navedene značajke doktorata znanosti, teorijski promatrano, uzdižu doktore znanosti u visoke magične sfere znanja, sposobnosti, znanstvene osposobljenosti (...), realno i praktično promatrano treba shvatiti da je doktorat znanosti samo start, polazište, prva prava licenca, temeljna referencija, ulazna viza u svijet znanosti, svijet beskrajnih mogućnosti, svijet bez granica i ograničenja (...), a nikako i nikada cilj i kruna znanja, sposobnosti (...).

Navedenim značajkama doktorata znanosti svakako bi trebalo dodati i još jednu ništa manje važnu značajku, a ta je da bi gornju dobnu granicu stjecanja doktorata znanosti trebalo spustiti "ispod" tridesete godine života svakog doktoranda, odnosno doktora znanosti.

Izrada doktorske disertacije ima svoju jasnu proceduru i tehnologiju. Za izradu doktorske disertacije potrebno je u cijelosti koristiti knjigu prof. dr. Ratka Zelenike „Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela“, izdanje Ekonomski fakultet Rijeka, 2000. Godine, a naročito dio knjige koji se odnosi na stjecanje doktorata znanosti.

Na Otvorenom univerzitetu “Apeiron” Travnik postoje dvije mogućnosti izrade i odbrane doktorske disertacije:

- *Prvi način*, mentorska izrada doktorske teze. To je dosadašnji sistem izrade i odbrane doktorske disertacije. Ovaj način namjenjen je studentima koji su ranije završili studij i nakon određene prakse u zvanju magistra, želi da doktorira.
- *Drugi način*, kao Bolonjski proces 3+2+3. To je logični slijed nastavka studija 3+2 po kojem doktorski studij kao III ciklus studija traje 3(tri) godine po posebnom Nastavnom programu. U okviru tri godine uključeno je istraživanje, pisanje i odbrana doktorske teze.

Oba načina sticanja titule doktora precizirane su Pravilima studiranja. U njima su predviđene procedure, izbor teme, izbor mentora, način i procedura odbrane doktorske teze i sl.